

ELŐSZÓ

Az MTA Magyar Nyelvi Bizottságának Szótári Munkabizottsága 2019-ben a *magyar tudomány ünnepe* alkalmából november 19-én rendezte meg a már hagyományosnak számító szótárnapját az ELTE BTK kari tanácstermében, az ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetével és a Magyar Nyelvtudományi Társasággal társszervezésben. A konferencia címe a következő volt: *A szótár az oktatásban. A lexicográfiától a szótárhasználatig.*

Az elhangzott kilenc előadás a résztémák széles skáláját ölelte fel. Foglalkoztak az előadók a szótárak és az oktatás viszonyával a pedagógusképzéstől kezdve a kisiskolás kori szótárhasználatig. Az előadások írott változata jelenik meg a kötetben, közülük csak egy hiányzik, de leadott egy tanulmányt egy a konferencián előadással jelen nem levő szerző is. Ezenkívül két elhangzott előadás anyagát a szerzők közösen, egy tanulmányban dolgozták ki, egy együtt előadó szerzőpáros pedig külön írta meg saját mondandóját. Ennek eredményeként a jelen kötetben ugyanannyi tanulmány található, ahány előadás a 2019. évi szótárnapon elhangzott: szám szerint kilenc, és helyet kapott benne egy recenzió is.

A tanulmányokat iskolafokok szerint két részre oszthatjuk: a felsőoktatást és a közoktatást érintőkre. A felsőoktatást, leginkább a tanárképzést Fóris Ágota és Faludi Andrea tanulmánya érinti elsőként. A szerzők arról számolnak be, hogy a magyartanári és a magyar mint idegen nyelv tanári képzésben az ország intézményeiben hol és mit tanítanak a lexicológia-lexikográfia szakterületen, és bemutatják a KRE magyartanári és néhány idegen nyelvi képzésének tantárgyait és tantárgyi tematikáit, valamint a terminológia mesterszak hallgatóinak lexicográfiai tanulmányait. Ehhez kapcsolható Tóth Ágoston, P. Márkus Katalin és Pődör Dóra összefoglaló áttekintése arról, hogy jelen van-e az ország egyetemén az angoltanárképzésben a lexicográfia és a szótárdidaktika, és ha igen, milyen formában. Hollós Zita és Pődör Dóra az EMLex (Europäischer Master für Lexikographie / European Master in Lexicography) egyetemi lexicográfiai képzési programot és a KRE-nek a programban való részvételét mutatja be. Ladányi Mária és Hrenek Éva *Alkalmazott*

*nyelvészeti kieszótár*ukról számol be szakmai szempontból, és használhatóságát írja le az egyetemi oktatásban.

Az elsősorban a közoktatással kapcsolatos lexikográfiai kérdések tárgyalásában mintegy bevezetésnek, alapozásnak számít Muráth Judit történeti tárgyú tanulmánya. *Szótár és oktatás történeti kontextusban* címmel tárgyalja a szótárak és az oktatás kapcsolatát a kezdetektől egészen a rendszerváltásig. Időben ennek folytatása Fata Ildikó tanulmánya, amely a rendszerváltástól napjainkig ad áttekintést, de nem általában, hanem a latin nyelv oktatása és szótárjai tekintetében a közoktatásban és a felsőoktatásban is. Kiemeli a latinnyelv-tanulás előnyeit, és azt, hogy a latin a középiskolában ma inkább ritka idegen nyelv. A latinoktatás a középiskolában és a felsőoktatásban is inkább olyan szakterületeken szokásos vagy kötelező, ahol a latin nyelvtudás és a terminológia latin volta miatt ez elkerülhetetlen. E szakterületek közül kiemelkedik az orvostudomány, ehhez kapcsolódóan tárgyalja a szerző az orvosi szakszótárállományok tartalmi és megjelenésbeli megújítási igényét.

Gaál Péter *Szótárhasználat a Kárpát-medencében* című tanulmánya áttekinti az utóbbi évek szótárhasználat-kutatási eredményeit, és külön kitér a középiskolai és a határon túli szótárhasználati mutatókra. A közoktatást érinti Gonda Zsuzsa tanulmánya is. A szótárhasználati kompetencia fejlesztésére hasznosak látja a digitális szótárakat és a szótárkészítő alkalmazásokat, ez utóbbiak támogatják magát a tanulást is. A tanulmány be is mutat ilyen szótárkészítő alkalmazásokat. Kiss Gábor a TINTA Könyvkiadónak *Szó-Tudás-Tár* néven ismert online egynyelvű magyar szótárrendszeréről számol be, közoktatásbeli felhasználhatóságának lehetőségeivel együtt.

A kötetet egy recenzió zárja, Bernáth Csilla mutatja be a Fata Ildikó és Fischer Márta szerkesztésében Muráth Judit tiszteletére ebben az évben megjelent köszöntő kötetet, melynek címe: *Tudományterületek találkozása*.

A lexikográfia és az oktatás kapcsolatáról a legújabb eredményekkel szolgál tehát a kötet. Kívánjuk, hogy olvasói forgassák haszonnal, és az olvasottak serkentsék őket a szótárak iskolai használatára, vagy a terület további kutatására, vagy akár mindkettőre!

2021. december 1.

A szerkesztők